

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-370

10.5.2019

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Hopp fra mini-RIB – landet forkjært – kneskade – yfl. § 11 første ledd bokstav a).

Oljeingeniør deltok på tokt etter invitasjon fra eksternt universitet. Deltakerne måtte hoppe i land fra en mini-RIB på en sandstrand dekket med steiner. Forsikrede skadet kneet og leggbeinet i forbindelse med landingen. Spørsmål om hendelsen var en arbeidsulykke. Nemndas flertall kom under sterk tvil til at skaden i venstre bein var et resultat av at forsikrede landet med høyre bein på en ustødig stein, og at dette måtte anses som en plutselig og ytre hending. Det forelå da en arbeidsulykke etter det markerte ulykkesbegrepet og forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (sjefsingeniør, olje, f. 1968) var gjennom sitt arbeid med på et "out reach"-tokt med et forskningsskip på Svalbard, arrangert av Universitetet i X.

Den 11.6.16 skulle deltakerne gå i land i en bukt på Svalbard. Forsikrede og turoperatøren har opplyst at bukta er langgrunn sandbunn med steiner, og at de måtte hoppe fra båten (en mini-RIB) og inn mot tørt land. Bilde viser at stranden er belagt med stein.

Forsikrede skadet venstre kne og legg da hun hoppet i land. Dagen etter ble hun undersøkt ved L. sykehus, der det om selve hendelsen ble notert:

Skadel går hoppet pas. fra lettboat og ned på en strand, landet på hø. ben men falt overende og pådro seg et valgiserende traume i ve kne. Umiddelbare smerter ...

Forsikrede ble fraktet til S. sykehus, der det 13.6.16 blant annet ble notert:

... skulle i land fra lettboat, landet på høyre fot mistet balansen, fikk valgiserende traume venstre kne, sterke smerter venstre kne. Rtg der viste tibiaplatåfraktur. ...

Pasienten hoppet fra en lettboat på en strand, ... ettersom hun falt fremover ved landing. ...

Nav godkjent 24.1.17 hendelsen som yrkesskade. Forsikrede har opplyst at krav om menerstatning er under behandling i Nav.

I skademelding til selskapet 1.3.17 ble det krysset av for at skaden skjedde på "*Arbeid på annet sted enn vanlig arbeidssted eller tjenestereise*". Forsikrede opplyste om vitner til hendelsen, blant annet LH. og GSJ. Om selve hendelsen:

Vi skulle på land i ...bukta, og all ilandstigning ila turen foregikk via lettboat (minirib). Da jeg hoppet på land på ei strand, som viste seg være veldig steinete og ulendt, landet jeg forkjært og vred kneet. Jeg kjente – og hørte – umiddelbart at jeg ble skadet da jeg hadde voldsomme smerter og jeg hadde ikke mulighet til å bevege ellet trø på foten. Jeg ble hjulpet om bord igjen ... Røntgen (dagen etter) viste da at jeg hadde spjæret (på langs) og knust øvre, ytre del av venstre skinnbein (knusningspreget brudd tibia proksimalt). I tillegg hadde kneet blitt betydelig vridd. ...

En representant for turarrangøren opplyste (udatert) at stedet er langgrunndt bestående av sand og stein, og lett å gå i land. De har brukt samme sted hvert år til å gå i land. Den aktuelle dagen var

det "strålende vær og vindstille. ... På innsiden av ... er det ingen bølger" ... Etter det jeg husker brukte den skadelidte fjellsko. Man måtte ikke ha fjellsko, men vi anbefaler fast fottøy, ikke minst fordi det kan være våt og fordi det kan være snø. Det ble opplyst at det ikke skjedde noe spesielt."

Turarrangøren la ved to bilder som viser at stranden er dekket med stein.

Selskapet avslo kravet 23.11.17, idet det la til grunn at hendelsen ikke var en arbeidsulykke under yrkesskadeforsikringsloven § 11.

Etter klage 10.12.17 fastholdt selskapet avslaget 9.1.18.

Forsikrede klaget saken inn til Finansklagenemnda 7.12.18, der hun om hendelsen skrev:

Vi skulle gå på land på ... i ... bukta, og jeg var med i første pulje som skulle ilandsettes. Miniriben kjørte så langt den kunne opp på ei strand med mye løse steiner, men det var likevel langt igjen til vannkanten. Jeg gikk i baugen, tok sats og hoppet i land. Jeg landet da på en løs stein og ikke på stødig grunn, og kjente en kraftig smerte i kneet før jeg falt. Jeg kjente – og hørte umiddelbart at jeg skadet meg da jeg hadde voldsomme smerter, og jeg hadde ikke mulighet til å bevege eller trø på foten. ...

...

Det var flere forhold som vanskeliggjorde hoppet. For det første skjedde hoppet fra en RIB-båt. Dette er en båt med fast skrog og fleksible, oppblåsbare slanger langs relingen. Hoppet skjedde fra toppen av denne relingen. Her er underlaget avrundet og dermed ikke like stabilt som en vanlig båt. I tillegg var det lang avstand frem til tørt underlag, ca. 2 meter, og høyt ned. Jeg har tidligere anslått høyden til 1,5 – 2 meter. Det medfører således ikke riktighet, slik SPK legger til grunn, at høyden var 80-100 cm. Jeg var også under et visst tidspress når jeg hoppet, da det sto flere bak og ventet på å få komme i land. Da hoppet skulle foretas ble jeg holdt i hånden av en annen person som allerede hadde gått i land og som sto i vannet like nedenfor båten. Det er ikke umulig at jeg fikk ekstra og uventet fart av dette. I tillegg krenget båten noe i det jeg hoppet som følge av min bevegelse, båtens utforming og plassering og fordi det var flere gjenværende personer om bord som kan ha beveget seg. Da jeg hoppet hadde jeg i tillegg på meg en tykk kjeledress med oppdriftseffekt som begrenset kroppens bevegelighet. Underlaget jeg landet på var dessuten noe annerledes enn forventet. Underlaget var godt synlig, men steinene jeg landet på var større og i mer bevegelse enn forventet. Jeg vil anslå at noen av steinene jeg landet på var like store som en håndball. Jeg landet på høyre fot og fikk som følge av det utfordrende underlaget overbalanse slik at all kroppstyngden havnet på venstre fot som ble skadet. Alle disse forholdene ha hatt betydning for utfallet av hoppet og det må således anses å foreligge en "plutselig og uventet hendelse". Dersom det hadde vært et kontrollert hopp uten ytre påvirkning, ville jeg ikke blitt skadet. ...

Et vitne LH. skrev 29.1.19 om selve hendelsen:

Stranden var langgrunn og litt steinete, men etter min vurdering var det ingen som anså det som særlig risikofyllt å hoppe fra båten og ned. Jeg vil anta at det var vel 1 meter fra RIB'en og ned på stranden. ... (Forsikrede) hoppet på samme vis som oss andre, men var uheldig og landet på en slik måte at hun umiddelbart gav uttrykk for at hun fikk en skade i kneet/foten. ...

Vitnet GSJ. skrev 24.1.19 blant annet:

... Slik jeg husker det, var det nødvendig å hoppe litt fremover for ikke å bli våt på bena. Du fulgte etter, men du gled og falt. Jeg satt i båten og så det. Det var tydelig at noe skjedde, for du hadde store smerter. ...

Forsikrede anfører i hovedtrekk at hendelsen var en arbeidsulykke etter det markerte, eventuelt etter det avdempede ulykkesbegrepet. Hun mener omstendighetene ved hoppet var en "plutselig og uventet ytre hending", jf. båtens utforming og bevegelse, hoppets lengde og at det var 1,5-2 meter ned til det uforutsigbare underlaget. Det har betydning at Nav har godkjent hendelsen som yrkesskade. Hun har vist til Rt. 2007 s. 882, Rt. 2005 s. 1757 (skyggekjennelsen), LG-2008-124827 (også behandlet i FSN-6629). Videre til Asbjørn Kjønstads kommentarutgave til Folketrygdloven (1998) s. 482, og til Ot.prp. nr. 44 (1998-1999) s. 49 flg.

Selskapet anfører i hovedtrekk at verken vilkårene for det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet er oppfylt. Forholdene var oversiktlige, med klart vær og dagslys, ikke bølger, og høyden var 0,8-1 meter ned til en oversiktig strand med relativt små steiner. Et slikt planlagt og kontrollert hopp regnes ikke som en ulykke, jf. FSN-2009-342. Denne saken kan ikke sammenlignes med saken i FSN-6629/LG-2008-124827, der det var snakk om vanskelige forhold med store bølger og det var mørkt. Opplysningen om at forsikrede landet på en løs stein ble først fremmet i klage til SPK 10.12.17, og kan ikke legges til grunn.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder spørsmål om hendelsen 11.6.16 er å anse som en ulykkeshendelse etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Arbeidsulykkesbegrepet i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i ftrl. § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89), s. 89. I ftrl. § 13-3 annet ledd defineres to ulike kategorier av arbeidsulykker: Det markerte ulykkesbegrepet (en plutselig eller uventet ytre hending) og det avdempede ulykkesbegrepet (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid).

I Rt. 2006 s. 1642 foretar Høyesterett en relativisering av det markerte arbeidsulykkesbegrepet i forhold til hvilke arbeidsoppgaver som utføres. I dommens avsnitt 36 er det lagt til grunn at hva som "må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted". Det følger videre av det samme avsnittet, at utførelse av ordinært arbeid normalt ikke vil kunne anses som en arbeidsulykke. I Rt. 2009 s. 1458 slår Høyesterett fast at formuleringen "en plutselig og uventet ytre hending" må tolkes slik at hendelsen må være ulykkesartet, jf. avsnitt 21-24. At det må kreves et ulykkesmoment for at en arbeidsulykke skal omfattes av det markerte arbeidsulykkesbegrepet er fulgt opp i Rt. 2009 s. 1619.

Etter dette må noe i den ytre situasjonen ha utviklet seg på en uventet måte, og dette uventede – ulykkeshendelsen – må ha ført til skaden. Nemnda har i tidligere avgjørelser lagt til grunn at ulykkesbegrepet må tilpasses den risiko som den forsikrede utsetter seg for med viten og vilje.

Partene er på enkelte punkter uenige om faktum. Det er forsikrede som må sannsynliggjøre at et gitt faktum fremstår som mest sannsynlig iht. reglene om bevisbyrde. Det følger av rettspraksis og nemndspraksis at tidsnære forklaringer tillegges større vekt enn forklaringer som har kommet til senere. Dette er også et utslag av nemndas skriftlige saksbehandling, jf. bl.a. uttalelse 2019-093.

Finansklagenemnda Persons flertall, leder, Bjønness og Kvålen, bemerker:

Flertallet i nemnda legger til grunn at det var fint, stille vær og ikke bølger av betydning på tidspunktet for hendelsen. Videre, på bakgrunn av bilder og beskrivelser, at stranden bestod av sand som var dekket av steiner opp til størrelsen med en håndball. Når det gjelder høyden på båtripa har turoperatøren oppgitt at denne var 0,8 til 1,0 meter, vitnet LH. har anslått at det var "vel 1 meter", mens forsikrede har anført at den var 1,5 til 2,0 meter. Forsikredes anførsel er ikke støttet av andre bevis. Nemnda legger til grunn at høyden fra ripa og ned til land var ca. 1,0 meter.

Flertallet legger til grunn at forsikrede hoppet fra ripa og fremover mot tørt land. Det følger av det første medisinske notatet, fra dagen etter hendelsen, at forsikrede "hoppet (...) fra lettbåt og ned på en strand, landet på hø ben men falt overende og pådro seg et valgiserende traume i ve kne". Det etterfølgende fallet fremgår ikke av alle beskrivelsene av hendelsesforløpet i saken. Bevisreglene herunder at tidsnære forklaringer skal tillegges størst vekt, tilsier at det må legges til grunn at forsikrede landet forkjært etter hoppet, og deretter falt.

Opplysningen om at forsikrede først skal ha landet på en "ustødig stein", ble fremmet i klage til selskapet 10.12.17. Selskapet har anført at opplysningen av denne grunn ikke kan legges til grunn. Flertallet finner at opplysningen ikke står i strid med det som tidligere er opplyst. Stranden bestod av sand og steiner. Det fremstår som sannsynlig at en stein på sandgrunn eller en stein som lå på en eller flere andre steiner kan ha vært ustødig. Vitnet GJs opplysning at forsikrede skled ble først fremmet i januar 2019. Dette er en ny opplysning som delvis står i strid med tidsnære beskrivelser. På bakgrunn av bevisreglene finner ikke flertallet å kunne legge opplysningen til grunn.

Flertallet legger etter dette til grunn at det var tale om et planlagt/villet hopp, forsikrede landet med høyre fot på en ustødig stein og deretter forkjært på venstre bein, med den følge at kneet fikk en vridning. På bakgrunn av forsikredes opplysninger om at hun kjente smerte i kneet etter at hun landet, men før hun falt, legger nemnda det til grunn som mest sannsynlig at kneskaden oppstod som følge av landingen og/eller vridningen før fallet.

Flertallet har under sterk tvil kommet til at skaden i venstre bein var et resultat av at forsikrede landet med høyre bein på en ustødig stein, og at dette må anses som en plutselig og ytre hending og at det således foreligger en arbeidsulykke etter det markerte ulykkesbegrepet.

Mindretallet, Farestvedt og Grøndalen, bemerker:

Mindretallet er enig i flertallets beskrivelse av det faktum som legges til grunn. I tråd med dette legger også mindretallet til grunn at skaden oppsto som følge av at forsikrede fikk en vridning i venstre ben, da hun hoppet i land på steinet underlag.

Mindretallet er imidlertid av den oppfatning at det ikke er noe i den ytre situasjonen som har utviklet seg på en uventet måte og som har ført til skaden. Forsikrede har gjennomført et planlagt hopp, der underlag og høyde var synlig og kjent for henne. Hun kunne selv observere hvordan grunnlaget var, og det kan ikke regnes som plutselig eller uventet at et steinet underlag på en strand eventuelt er i noe bevegelse. Etter mindretallets oppfatning vil derfor hendelsen som førte til at forsikrede skadet seg, ikke anses som en arbeidsulykke. Mindretallet har ved denne vurdering også tillagt tidligere nemndspraksis fra liknende tilfeller stor vekt.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).